

Protocol de detecció i
actuació davant
del consum de drogues
als centres d'educació
secundària de Vic

Ajuntament de Vic

Vicjove

servei municipal de salut

Protocol de detecció i
actuació davant
del consum de drogues
als centres d'educació
secundària de Vic

Benvolgudes i benvolguts,

Un dels eixos de treball del Servei Municipal de Salut de l'Ajuntament de Vic és la promoció de la salut de la població. Entre les diferents actuacions que portem a terme en aquest sentit, tenim sempre presents aquelles que s'adrecen als més joves i en concret, les que s'emmarquen dins del medi educatiu. És per això que, en aquesta ocasió, hem desenvolupat aquest projecte de manera conjunta amb l'Àrea d'Educació.

Som conscients que l'experimentació amb drogues és un fet habitual per a un nombre important de joves. Afortunadament, per a la majoria de joves, aquestes conductes seran de tipus experimental o ocasional, i remetraran amb el temps, la maduració i la integració en la vida adulta sense comportar més problemes. Ara bé, en alguns casos, hi pot haver un major risc per l'establiment d'un hàbit i/o la vivència d'experiències negatives lligades al consum. Per tant cal planificar estratègies preventives des de diferents àmbits, i en concret des de l'àmbit educatiu, estratègies preventives dirigides als joves en general i, de manera selectiva, vers aquells que poden estar en contacte amb les substàncies i també els que presenten situacions de risc personal lligades al consum.

En base a aquesta realitat, el protocol que us presentem està orientat a la detecció i actuació davant de consum de drogues als centres educatius de Vic, i respon a la voluntat de facilitar eines al professorat per poder detectar població de risc i intervenir de forma precoç. Volem també acostar i coordinar els diferents recursos de que disposem a nivell de ciutat i estandarditzar el circuits d'actuació per tots els centres educatius davant de situacions de consum.

Donada la rellevància del tema, posem el màxim d'interès en seguir desplegant actuacions i iniciatives en aquesta línia, des del convenciment de que aquestes accions incideixen positivament en benefici de tots.

Ben cordialment,

Gràcia Ferrer

Regidora de Dones, de Joves, de Salut
i de Cooperació al Desenvolupament

Anna Erra

Regidora d'Educació

Índex

1	Introducció	9
2	Centres educatius i recursos implicats en el protocol	11
3	Quins consums podem detectar al centre educatiu?	13
	3.1 Consum de cànnabis	13
	3.2 Consum de cocaïna i/o drogues de síntesis durant el cap de setmana	14
4	El protocol de detecció i actuació com a eina d'intervenció en casos de consum ...	15
5	La detecció del consum de drogues dins del centre educatiu	16
	5.1 Detecció per incompliment de normativa i directrius de centre	16
	5.1.1 La normativa	16
	5.1.2 Faltes i sancions relacionades amb la normativa	17
	5.1.3 Difusió de la normativa a la comunitat educativa	17
	5.1.4 Activació del protocol per incompliment de la normativa	17
	5.2 Detecció per observació d'indicadors de consum	18
	5.3 Espais, situacions i agents en la detecció de casos	21
6	Elaboració de l'informe de traspàs de la informació	22
7	Valoració del consum i altres factors de riscos	23
	7.1 Criteris per a la valoració	24
	7.1.1 Patró de consum	24
	7.1.2 Factors de risc associats	24
	7.2 Diagnòstic de consum	25
8	Actuació	26
	8.1 Directrius per tractar incidències amb la normativa	26
	8.2 Abordatge amb la família	26
	8.3 Pla de treball amb l'alumne/a	27
9	Clàusules addicionals	31
10	Procés d'implementació	31
11	Formació	32
12	Avaluació i revisió del protocol	32
13	Calendari de treball	33
14	Circuit	34
15	Annexos	35
	15.1 Legislació sobre tabac i alcohol	35
	15.2 Guió per l'entrevista per pares	36
	15.3 Guia per l'elaboració de l'informe de detecció i traspàs de la informació ...	38
	15.4 Condicions de derivació al programa Suport Jove	40

1. Introducció:

L'àmbit educatiu és una marc idoni de prevenció del consum de drogues. Existeix fins als 16 anys un període de formació obligatòria que ens dona l'oportunitat d'arribar a un univers de nois i noies per aportar coneixement i decisió crítica envers el consum de drogues i prevenir consums de risc.

L'experimentació amb drogues és un fet habitual entre un nombre important de joves, a vegades vers drogues de més fàcil accés (alcohol, tabac o cànnabis) o menys (cocaïna, bolets o èxtasi). Ara bé, la continuïtat i intensitat dels consums lligats a certs factors de risc (personals, socials...) pot afavorir l'aparició de problemes relacionats amb aquest consum.

Respecte el perquè del consum no existeix una explicació òbvia. Algunes motivacions en un adolescent poden ser:

- El desig d'imitar un comportament adult. Les drogues que més utilitzen els joves són les que més utilitzen els adults (alcohol, tabac, cànnabis i la cocaïna) i consumir-les pot significar el fet de representar-se davant dels altres com a subjecte adult que ha deixat de ser nen.
- La conducta de consumir també pot relacionar-se amb la recerca d'una identitat pròpia, a mostrar-se com a persona autònoma i lliure respecte els adults.
- El consum com a nexa de relació i d'integració vers altres que respon a la necessitat de pertinença al grup.
- L'accessibilitat a certes drogues envers les quals un diposita expectatives i reconeix propietats que les fan atractives o desitjables.
- L'experimentació de nous estats diferents a la normalitat lligat als efectes que produeixen les drogues.
- L'interès pel risc. Significat que pot prendre la conducta de risc com a via d'auto coneixement, conèixer els propis límits, presentar-se envers els altres en la singularitat o atreviment.
- La transgressió de la norma establerta (provocació, repte, etc.). Formes de vehicular el conflicte vers l'adult lligat sovint a la necessitat de diferenciar-se o cercar identitat independent, o expressar el malestar.
- Les drogues i el seu consum com a producte de mercat immers en entorns i temps d'oci lligats a la diversió i el contacte festiu envers els altres.

Consum de drogues que per a la majoria seran de tipus experimental o ocasional, que decreix i/o remet en el procés natural de creixement, maduració i integració en la vida adulta, no havent comportat més problemes. Ara bé, en alguns casos el consum pot esdevenir de major risc amb l'establiment d'un hàbit i/o la vivència d'experiències negatives o problemàtiques lligades al consum.

És per això que és precís planificar des de l'àmbit educatiu estratègies preventives vers el conjunt de l'alumnat i, de manera selectiva, vers aquells que poden estar en contacte amb les substàncies, i també aquells que presenten circumstàncies de risc personal lligades significativament amb el consum.

Així ens cal des del medi escolar reconèixer i disposar de:

- La implicació de tota la comunitat educativa i el reconeixement actiu del personal del centre (equip docent, administratiu, consergeria...) en el paper d'agents o models de salut en no consumir drogues en el centre educatiu.
- Una normativa de centre respecte el consum de drogues legals i il·legals que es desprèn de legislació existent referida a l'àmbit educatiu o altre.
- Una normativa disposada en forma de directrius de centre que es comunica i s'aplica vers el conjunt de la comunitat educativa.
- L'aplicació de programes preventius adreçats al conjunt de l'alumnat prenent en compte l'edat i les necessitats del seu procés maduratiu (tallers educatius sobre drogues).
- Actuacions de detecció i intervenció en poblacions de risc o problemes relacionats amb el consum de drogues.

2. Centres educatius i recursos implicats en el protocol

El present protocol ha estat definit i consensuat per una comissió tècnica que, a partir d'una proposta marc elaborada pel Servei Municipal de Salut i l'àrea d'educació de l'ajuntament, s'ha reunit en tres sessions de treball i ha acordat les bases d'aquest document.

La comissió ha estat composta per:

- Xavier Roviró, cap d'estudis de l'IES Jaume Callís.
- Dolors Viladomat, directora de secundària del Col·legi Escorial.
- Florenci Barniol, coordinador pedagògic de l'IES Vic.
- Dolors López, directora del Col·legi Pare Coll.
- Ignasi Roviró, director del col·legi Sant Miquel dels Sants.
- Milu Mata, terapeuta de l'Escola Estel.
- Esther Cremades, coordinadora del Programa de Garantia Social.
- Marilen Herrero, educadora de Serveis Socials i referent de la Unitat d'Escolarització Compartida de l'Ajuntament de Vic.
- Núria Tomàs, responsable del Projecte Educatiu de Ciutat de l'ajuntament de Vic.
- Elisabet Caralt, orientadora escolar de l'ajuntament de Vic.
- Anna Garcia, representant de l'Equip d'Atenció Psicopedagògica.
- Josep Lluís Perez, sergent de la Guàrdia Urbana.
- Joan Salamanya i Lluís Perona, Mossos d'Esquadra Vic.
- Mercè Farrés, responsable del Pla educatiu d'entorn.
- Jordi Verdaguer, psicòleg d'Osona Salut Mental del Consorci Hospitalari de Vic.
- Judit Ramos, Tècnica de salut de l'ajuntament de Vic.
- Marta Pascal, Cap de l'Àrea d'Educació de l'ajuntament de Vic.
- Tamara Barranqueras, dinamitzadora juvenil del programa PIDCES de la Unitat de Joves de l'ajuntament de Vic.

Paral·lelament a les sessions de treball, es va convocar una trobada amb la referent del Programa Salut i Escola i d'Osona Salut Mental per concretar el paper de cadascú en la fase d'intervenció del present protocol.

Aquest protocol implica directament als centres d'educació secundària de Vic i altres recursos educatius i formatius. Per acord de la comissió de treball, es fa arribar també als centres d'educació primària, per tal de que en tinguin coneixement. A continuació es llisten tots els centres educatius, recursos sanitaris, socials i educatius als quals s'adreça i es fa arribar el present document:

IES Callís	Centre docent públic d'educació secundària obligatòria i batxillerat
IES Vic	Centre docent públic d'educació secundària obligatòria, batxillerat i Cicles Formatius
IES La Plana	Centre docent públic d'educació secundària obligatòria (1r i 2n d'ESO)
Escorial	Centre docent concertat d'educació primària, secundària obligatòria i batxillerat
Pare Coll	Centre docent concertat d'educació primària i secundària obligatòria
Sagrat Cor	Centre docent concertat d'educació primària i secundària obligatòria
Sant Miquel dels Sants	Centre docent concertat d'educació primària i secundària obligatòria i batxillerat
Escola d'Art Junyent i Subirà	Centre de Batxillerat i Cicles Formatius
Centre Pedagogia terapèutica Estel	Centre docent concertat d'educació primària i secundària obligatòria
Escola taller	Programa formatiu i ocupacional adreçat a joves partir de 16 anys
PQPI	Programes de qualificació professional inicial adreçat a joves partir de 16 anys
UEC	Unitat d'escolarització compartida adreçat a joves entre 14 i 16 anys
CEIP Andersen	Escola d'educació infantil i primària
CEIP Joan Salarich	Escola d'educació infantil i primària
CEIP Guillem-Sant Miquel	Escola d'educació infantil i primària
CEIP La Sinya	Escola d'educació infantil i primària
CEIP Sentfores	Escola d'educació infantil i primària
CEIP Santa Caterina de Siena	Escola d'educació infantil i primària

3. Quins consums podem detectar al centre educatiu?

Dins del context dels centres educatius es poden acotar uns consums concrets i descartar-ne d'altres. A continuació s'aporta una breu descripció dels consums que es poden detectar en el centre educatiu:

3.1 Consum de cànnabis

Representa la tercera droga més consumida després de l'alcohol i el tabac. Durant els últims anys s'han produït certs canvis en relació al consum d'aquesta substància: ha disminuït l'edat d'inici de consum, ha augmentat el nombre de persones que l'han provat, hi ha hagut un augment de la facilitat d'obtenció de la substància i s'ha popularitzat la imatge social (se'n parla més, tant a mitjans de comunicació com a l'escola...).

Els principals riscos o problemes derivats del consum són:

- Problemes d'atenció, concentració i memòria.
- Problemes amb la llei i la justícia, per la seva condició d'il·legalitat.
- Problemes de salut mental, principalment en persones amb certa predisposició.

Tradicionalment s'ha parlat del consum de cànnabis com a porta d'entrada al consum d'altres drogues (pastilles, coca...). Actualment aquesta afirmació (anomenada hipòtesis d'escalada) es posa en dubte ja que la proporció de consumidors de cànnabis en comparació als de drogues més fortes és molt diferent.

Tot i que el cànnabis és una droga consumida per a persones de totes les edats, s'associa generalment al consum de poblacions adolescents i joves. Les edats assenyalades com a més significatives pel que fa al consum de cànnabis són els 15-16 anys.

Juntament amb el tabac, és la substància que alguns alumnes poden consumir entre setmana i, en alguns casos, dins de d'institut. És per això que cal tenir-la en especial consideració dins del marc del protocol.

3.2 Consum de cocaïna i/o drogues de síntesis durant el cap de setmana

El consum de cocaïna ha patit un fort creixement en els últims anys. Si abans s'associava a persones d'alt poder adquisitiu i amb una certa imatge social, actualment s'ha estès i generalitzat el consum de cocaïna en persones de perfils ben diversos.

El consum es dona principalment en caps de setmana, juntament amb el consum d'alcohol.

La cocaïna és una substància que, per les seves característiques (alt potencial d'addicció, efectes, etc.) resulta fàcil que es perdi el control sobre el seu consum i se'n consumeixi entre setmana.

Els principals riscos o problemes són:

- el consum abusiu i l'addicció.
- problemes econòmics.
- canvis de caràcter: irritabilitat, agressivitat, etc.
- Problemes psiquiàtrics: crisis d'ansietat, episodis psicòtics,...

El consum de drogues com l'èxtasi o l'speed ha disminuït els últims anys. La seva imatge social ha canviat en gran mesura per la visió que s'ha donat als mitjans de comunicació. Per exemple, el consum de les pastilles actualment s'associa a mort i a problemes mentals greus (els mitjans de comunicació han reforçat aquesta idea).

Són consums directament associats a caps de setmana i es relacionen amb la població més jove. Es donen en espais d'oci com ara discoteques i sales de festa.

A diferència de la cocaïna, són més assequibles econòmicament però més difícils d'aconseguir.

Els principals riscos o problemes que es poden derivar del seu consum són:

- Problemes de salut mental:
 - Estats depressius i apàtics que poden durar fins a dos o tres dies, causats per la "baixada" dels efectes.
 - Episodis psicòtics, causats per la intensitat dels efectes.
- Precipitació de trastorns mentals subjacents arran del consum.
- Els "cops de calor", típics del consum en espais tancats i amb altes temperatures.
- Problemes de memòria, atenció i concentració: associats sobretot a la falta de son, alimentació i al trencament dels ritmes biològics.

Actualment han aparegut al mercat noves substàncies com ara: la ketamina, el GHB i altres, tot i que el seu consum és poc freqüent.

Tant la cocaïna com les drogues de síntesi són substàncies de cap de setmana i, per tant, difícilment estaran presents dins del centre. Malgrat això, el seu consum pot repercutir dins del centre ja que els seus efectes es caracteritzen per una davallada de l'estat d'ànim i de les capacitats de concentració, memòria i atenció durant els dos dies posteriors al consum (dilluns i dimarts). Els consums reiterats acaben afectant el caràcter de la persona, sovint augmentant la irritabilitat i el malestar general.

4. El protocol de detecció i actuació com a eina d'intervenció en casos de consum

El present document estableix un protocol de detecció de casos de consum i pautes d'actuació en forma de directrius, a fi d'assegurar el compliment correcte de normativa i afavorir que el centre escolar sigui un espai de referència saludable pel conjunt de l'alumnat. Es tracta de donar una resposta educativa de caire preventiu adaptada a les necessitats de cert alumnat.

El protocol d'actuació es consensua dins de la comunitat educativa (pares, alumnes i docents) i compta amb el suport i la coordinació de diferents recursos educatius, socio-sanitaris i de seguretat de la comunitat. D'aquesta manera es podrà donar una resposta global i efectiva a aquelles problemàtiques que ens sigui precis afrontar.

L'elaboració del protocol es presenta com un procés de 4 passos:

- 1 Detecció:** recollir informació (observar, posar en comú amb altres, parlar amb l'alumne)
- 2 Valoració:** situar el cas de l'alumne/a en funció d'uns criteris de diagnòstic.
- 3 Actuació:** Decidir un pla d'acció.
- 4 Coordinació:** Recórrer a serveis escolars o comunitaris.

5. La detecció del consum de drogues dins del centre educatiu

Per detectar un possible consum de drogues tenim tres vies:

- Detecció per infracció de directrius del centre referides al consum (normativa)
- Detecció per indicadors de consum
- Detecció a través de la informació de la família que exposa el cas o d'agents externs a l'escola (cossos de seguretat, veïns,...)

5.1 Detecció per incompliment de normativa i directrius de centre

5.1.1 La normativa:

La normativa dels centres educatius respecte a les drogues il·legals és la mateixa que regeix la via pública, la Llei 1/92. Per la part administrativa, prohibeix el consum i la tinença de drogues il·legals, i pel Codi Penal regeix els delictes de tràfic i promoció del consum. En el Codi Penal queda reflectit que dins els centres escolars el consum comporta un agreujant. Igualment per la part administrativa, la multa és més alta quan hi ha menors prop del responsable. Per tant, queda prohibit sota sanció administrativa el consum i la tinença de drogues il·legals, i n'està penat el tràfic i la promoció del consum.

El consum de drogues legals queda també prohibit segons la Llei 28/2005 (veure annexos), que prohibeix la venda i el subministrament de productes del tabac, i també fumar en totes les dependències dels centres docents, els serveis educatius i altres centres dependents del Departament d'Educació.

Tampoc no és permesa la venda ni el consum de begudes alcohòliques en els centres docents. Es recorda que són alcohòliques totes les begudes amb més de 0,5 graus d'alcohol. La cervesa es considera beguda alcohòlica (per consultar el text complert veure annexos).

Als voltants dels centres d'educació secundària, la legislació és també la que regeix la via pública.

Els centres educatius recullen la seva normativa referida al consum de drogues dins del Reglament de Règim Intern. S'inclou el consum de drogues dins d'aquelles actuacions que són perjudicials per la salut i es tipifica com a falta greu.

5.1.2 Faltes i sancions relacionades amb la normativa

Un cop establerta la normativa en forma de directrius, és important que es defineixin unes sancions relacionades amb d'incompliment d'aquesta. Cada centre educatiu estableix la seva normativa en el Reglament de règim intern i les sancions associades.

5.1.3 Difusió de la normativa a la comunitat educativa

És molt important que tota la comunitat educativa: professorat, alumnes i famílies, coneguin la normativa referida al consum de drogues i les sancions o conseqüències que es deriven del seu incompliment. Això facilita el maneig de les situacions de detecció ja que professor i l'alumne saben quin procediment cal seguir i evita possibles malentesos. El protocol estableix la comunicació de la normativa existent de forma explícita a:

- **L'equip docent:** a través del claustre de professors.
- **Els alumnes:** a través de les Jornades d'acollida.
- **A les famílies:** a través de les reunions de principi de curs.

5.1.4 Activació del protocol per incompliment de la normativa

El docent que presència la situació de consum és el responsable d'aplicar la sanció preestablerta i, a partir d'aquí, traspasar el cas al tutor, que activarà el protocol quan ho consideri oportú. Per tal de valorar l'activació del protocol, cal partir de tres consideracions: el comportament, la ubicació i l'estatus legal de la substància.

El comportament:

En relació al comportament, caldrà tenir en compte diferents factors per valorar en cada cas si s'activa el protocol.

- **El consum de substàncies:** cal considerar amb qui es dona el consum, de quina manera,... Estar consumint amb companys menors que ell és un aspecte a destacar, sobretot de cara a la intervenció que tindrem amb ell un cop activat el protocol.
- **La tinença de substàncies:** descobrir que l'alumne porta substàncies al centre, encara que no les consumeixi, mereix ser tractat de la mateixa manera que si hi hagués consum i per tant, és un element que precipita l'activació del protocol.
- **La venda:** és un delictes greu. Té efectes sobre el clima saludable del centre. Cal activar el protocol d'immediat i també cal la intervenció dels cossos de seguretat.
- **Fer públics els consums davant dels companys:** fer apologia del consum o d'experiències viscudes pot incitar al consum del altres, fet que s'hauria de contemplar de cara a avisar l'alumne entorn la seva responsabilitat. Si apareix com un element

aïllat, pot ser tractat a les tutories individuals sense necessitat d'activar el protocol, però si s'afegeix a d'altres, serà necessari abordar-ho des del protocol.

- **Els efectes:** anar col·locat al centre educatiu es un comportament de falta de respecte al centre i altres estudiants. Perjudica l'atenció, el rendiment i el clima saludable i educatiu de l'aula. És un element suficient per activar el protocol.
- **La repetició:** persistir en algun d'aquests comportaments una vegada s'han detectat i pres certes mesures implicarà un grau més alt d'atenció del centre envers el cas i, en cas de què no s'hagi activat el protocol per d'altres motius, aquest serà suficient per fer-ho.

La ubicació

Aquests comportaments es poden produir dins del centre (aules, lavabos, passadissos, vestuaris, patis, aparcaments, etc.) i/o a l'espai circumdant del centre, fet que també caldrà abordar comptant especialment amb recursos externs.

L'estatus legal de la substància

Que es detecti una situació de consum de cànnabis dins del recinte, és motiu suficient per activar el protocol pel fet de que es tracta d'una substància il·legal, però també per d'altres motius com l'afectació que pot tenir en l'alumne dins del context educatiu (alteració del rendiment acadèmic o de certes capacitats d'atenció i concentració).

En el cas de detectar consum de tabac dins del centre, alhora de decidir si s'activa el protocol o algun altre tipus d'actuació, caldrà tenir en compte elements com ara si és la primera vegada que es detecta l'alumne/a o si es tracta d'un cas de reincidència.

5.2 Detecció per observació d'indicadors de consum

La detecció per observació d'indicadors de consum resulta més complexa i a vegades no tan evident com la detecció per incompliment de la normativa. Es tracta de que els professors puguin percebre i detectar l'alumne/a que ha consumit sense descobrir directament la situació de consum. Existeixen diferents aspectes que ajuden a la detecció d'aquests casos:

L'alumne/a ens crida l'atenció:

Malgrat la manca d'evidències, resulta senzill la detecció d'aquests casos perquè l'alumne/a crida l'atenció sense haver-nos de fixar en l'estat de cada alumne en cada moment. Per tant, el primer indicador és el comportament o l'actitud que té l'alumne, que està especialment alterat respecte a altres hores de la jornada lectiva. Ens pot cridar l'atenció que rigui més del compte i sense poder parar (conseqüència del consum de cànnabis), que estigui més passiu del que és normal en ell, que estigui especialment despistat o desconcentrat, ...

Possibilitat d'haver consumit en l'estona prèvia a la detecció:

Haurem de tenir en compte que els efectes de la substància comencen immediatament després del consum i duren entre una hora i dues hores en general. Per tant, haurem de valorar si l'alumne ha tingut l'oportunitat de consumir prèviament al moment de la detecció. Hi ha tres moments especialment propicis en què podem detectar consums:

- a. A primera hora del matí, ja que poden haver consumit de camí de casa al centre.
- b. Després del l'estona d'esbarjo, ja que poden haver consumit durant aquesta estona.
- c. A primera hora de la tarda, que poden haver consumit de camí de casa al centre.

Podem descartar que la causa del comportament és el consum si en l'hora prèvia l'alumne estava en estat normal i no ha tingut possibilitat de consumir (no ha sortit de l'aula).

Si durant els primers dies de la setmana es mostra significativament diferent a la resta de dies (estat d'ànim, passivitat, concentració i atenció,...) podem pensar que els consums s'han donat en caps de setmana.

Síntomes de consum:

Podem fer una llista d'observacions que ens poden orientar en la possibilitat que hi hagi implicacions de consum de drogues. Cal tenir en compte que aquests signes o símptomes de possible consum de drogues poden ser deguts a altres problemes físics o psíquics, o fins i tot a la naturalesa de la mateixa persona. A la vegada, cada substància afecta cada persona de manera diferent. El professorat ha de ser prudent a l'hora de treure conclusions sobre un possible consum de drogues. Al mateix temps, no és essencial que els professors estiguin completament segurs del consum per a cercar una ajuda.

El primer que tindrem en compte és que cada substància té els seus efectes i que per tant, alguns símptomes cal classificar-los per substàncies, mentre que alguns altres són comuns a totes.

Síntomes del consum de cànnabis:

- Adormir-se i passivitat en alguns i hiperactivitat i agitació en d'altres.
- Olor de marihuana: pot indicar tinença o que s'acaba de consumir.
- Debilitat, desmaís, mareigs, pèrdues de coneixement, etc...
- Problemes legals: multes per consum o tinença en via pública.

- Problemes de concentració, atenció i memòria durant l'estona posterior al consum.
- Absències i retards: poden indicar que s'està consumint.
- Canvis significatius d'actitud, resultat del consum.
- Riure incontrolable.
- Objectes relacionats amb el consum: paper de fumar, altres estris, etc.
- Portar a la roba imatges relacionades amb la substància: fulles de marihuana a la samarreta per exemple.
- Falla en el rendiment acadèmic, com a producte del consum reiterat.
- Canvis significatius vers els amics.

Síntomes conseqüència de consums de cap de setmana:

- Falla en el rendiment acadèmic
- Canvis significatius vers els amics.
- Portar a la roba imatges relacionades amb les substàncies.
- Molèsties físiques, problemes de salut, especialment els dilluns i els dimarts.
- Malestar emocional: depressió, canvis d'humor,... especialment els dilluns i els dimarts.
- Pèrdua de pes brusca.
- Adormir-se a la classe els dilluns i els dimarts com a conseqüència de no haver dormit suficient les nits del cap de setmana.
- Debilitat, desmaigs, mareigs, pèrdues de coneixement, etc. especialment els dilluns i els dimarts.
- Problemes de concentració, especialment els dilluns i els dimarts.
- Canvis significatius d'actitud, especialment els dilluns i els dimarts.

La informació que el professor obté de la seves observacions cal complementar-la a través de parlar amb altres i amb l'alumne (en una relació de respecte i confidencialitat) per a poder determinar el nivell de risc o problemàtica referida al consum i quines mesures son les més apropiades a emprendre.

Davant d'un cas de consum molt evident i que interfereix significativament la dinàmica de l'aula el protocol determina la possibilitat de procedir de la mateixa manera que quan l'alumne no es troba bé o està malalt: trucant a la família perquè el vinguin a buscar al centre.

5.3 Espais, situacions i agents en la detecció de casos.

Donat que el centre no és un espai impermeable, hi ha algunes situacions en que pot resultar ambigua la detecció i els agents que intervenen. Dos dels criteris que s'han tingut en compte a l'hora de definir aquestes situacions són la ubicació del consum (dins o fora del centre) i l'horari escolar (durant o fora de l'horari escolar). En la següent taula es descriuen i concreten les situacions i les persones que poden detectar consums i a les que pertoca intervenir en funció de cada situació definida.

	EN HORARI ESCOLAR			FORA DE L'HORARI ESCOLAR		
	Situacions possibles	Qui pot detectar?	Qui intervé?	Situacions possibles	Qui pot detectar	Qui intervé?
DINS DEL CENTRE	Als lavabos Entre classes Pati Dins la classe Altres	Professors Secretaries Monitors Conserges Secretaries Dinamitzador d'activitats escolars Altres	TUTOR	Activitats extraescolars Activitats d'estiu	Monitors i responsables de l'activitats	Les persones responsables de l'activitat
FORA DEL CENTRE	Entre classes A l'hora del pati Absentisme Excursions i sortides Colònies Altres	Professors Secretaries Monitors Conserges Secretaries Dinamitzador d'activitats escolars Guàrdia Urbana Mossos d'Esquadra Veïns Pares Altres	TUTOR	Abans de l'inici de les classes en espais pròxims al centre	Els veïns Professors i personal del centre La policia Pares	POLICIA (fa passades dissuasòries fora del centre)

De la taula se'n desprèn que el tutor esdevé el referent davant de qualsevol situació detectada. Per exemple, en aquelles situacions en què monitors, conserges, secretaris/àries,... detectin situacions de consum dins o fora del centre en horari escolar, s'adreçaran al tutor per tal de què procedeixi segons la normativa i/o el protocol.

De la mateixa manera, quan una persona de fora al centre (veïns, per exemple) comunica una situació o incidència, aquesta es farà arribar al tutor de referència (sempre i quan es tracti d'una incidència relacionada amb un alumne en concret). El mateix passa quan agents de la Guàrdia Urbana o Mossos d'Esquadra detecten un alumne/a implicat en una situació de consum fora del centre i en horari escolar. Els agents portaran l'alumne/a al referent del centre (que ja tenen establert en cada cas) i aquest ho farà arribar al tutor. En aquells casos en què el referent del centre ho consideri oportú, es demanarà als agents de la Guàrdia Urbana i Mossos d'Esquadra que notifiquin a la família de l'alumne/a la intervenció que han fet. Amb aquesta mesura es pretén reforçar l'avís que el centre fa a la família de l'alumne/a sobre la seva situació.

El centre podrà demanar als cossos de seguretat, mitjançant una trucada telefònica, que facin passades dissuasòries davant del centre si es detecta consum per part de grups de joves, per exemple, davant de la porta. Els cossos de seguretat es comprometen a acudir al centre quan se'ls truqui.

A partir d'aquí, el tutor s'ocuparà de procedir segons el circuit que estableix el protocol.

6. Elaboració de l'informe de traspàs de la informació

El tutor elabora un informe del cas, en el qual es tenen en compte els paràmetres que contempla la "Guia per la detecció de casos i el traspàs de la informació", que consta en els annexos. Aquest informe es fa arribar a l'equip que, des de cada centre, s'ocupa de valorar aquests casos (veure composició de l'equip en el següent apartat).

7. Valoració del consum i altres factors de riscs

Un cop detectat un cas i activat el protocol per part del tutor de referència, cal fer una valoració més acurada, així com tenir presents alguns paràmetres per la valoració dels casos.

L'equip comú i equivalent a tots els centres que s'encarregarà de la valoració de casos serà l'equip format per:

CENTRE	EQUIP DE VALORACIÓ
IES Vic	CAD (comissió d'atenció a la diversitat): Coordinadors d'etapa, psicopedagog, cap d'estudis, coordinador pedagògic i l'EAP
IES Callís	Comissió d'atenció a la diversitat: Coordinadors d'etapa, psicopedagog, cap d'estudis i el tutor (quan convé)
Pare Coll	Equip d'orientació: coordinadors d'etapa i direcció
L'Esorial	Directora de secundària i directora del centre
Sant Miquel dels Sants	Director de secció i director de centre
IES La Plana	Comissió d'atenció a la diversitat
Sagrat Cor de Jesús	Departament psicopedagògic
Escola d'Art Superior de Disseny de Vic	Coordinadora de batxillerat i equip directiu
PGS	Tutor/a i tècnica de salut de l'ajuntament
L'Estel	Tutor/a i tècnica de salut de l'ajuntament
Escola taller	Tutor/a i tècnica de salut de l'ajuntament
UEC	Tutor/a i tècnica de salut de l'ajuntament

7.1 Criteris per a la valoració

7.1.1 Patró de consum

Els consums de drogues poden ser de menor o major risc segons siguin de menor o major freqüència i intensitat, i segons es donin en alumnat de major vulnerabilitat per presència de factors de riscos personals, social o ambientals.

Així, respecte el consum es diferencia si aquest és:

- **Experimental:** Ha provat la substància/es alguna/es vegada/es
- **Esporàdic:** Consum poc freqüent o irregular. Sovint lligat a ocasions especials.
- **Ocasional:** Consum irregular i no lligat de forma determinant a situacions o relacions. Sovint es produeix quan es presenta la oportunitat.
- **Habitual:** Conducta sostinguda en el consum com a resultat d'un ús repetitiu. Conducta apresada i de patró previst més o menys freqüent. Busca els efectes de les drogues. Generalment expressa la sensació de control.
- **Abús o dependència:** Consum habitual. El consum ha generat algun perjudici o diversos (estudis, relació, salut...), més en termes de descontrol que no pas situacions límits. Malgrat això podria presentar problemes majors o una dependència que el porta a consumir malgrat les conseqüències negatives.

7.1.2 Factors de risc associats:

Cal prendre en compte la presència de factors psicosocials de risc en l'alumne, que poden ser determinants a l'hora d'establir un pla d'acció i els recursos necessaris. Alguns factors de risc a tenir en compte són:

- Absentisme escolar
- Dificultats acadèmiques en l'àmbit escolar
- Problemes de conducta
- Baix compromís en l'escola
- Dificultats en relacions familiars
- Agressions greus i assetjaments a companys
- Desatenció familiar
- Índicis de trastorns psicològics
- Etc.

7.2 Diagnòstic de consum

Relacionant el nivell de consum i els possibles factors psicosocials trobem diferents tipus de situacions amb diferents necessitats d'abordatge i recursos. Hem de tenir en compte que l'ús problemàtic de drogues pot no ser el principal problema i que per tant, cal restar oberts a un interès global en l'alumne, tot facilitant que sorgeixin altres demandes en termes de malestar. A grans trets, podem definir aquestes quatre situacions a mode de diagnòstic de consum.

CONSUM NO PROBLEMÀTIC SENSE ALTRES FACTORS DE RISC	CONSUM NO PROBLEMÀTIC AMB ALTRES FACTORS DE RISC	CONSUM PROBLEMÀTIC SENSE ALTRES FACTORS DE RISC	CONSUM PROBLEMÀTIC AMB ALTRES FACTORS DE RISC.

Per derivar el cas i per iniciar un pla de treball cal redactar un informe. Aquest informe pot ser el mateix que redacta el tutor i que l'equip de valoració de casos completa amb el diagnòstic de la situació que determina el pla de treball.

8. Actuació

Un cop detectat i valorat un possible cas relacionat amb les drogues al centre, cal definir quins passos i quines actuacions es realitzen. Els següents punts resumeixen la proposta d'abordatge del protocol:

8.1 Directrius per tractar incidències amb la normativa

Com ja ha estat tractat, l'incompliment de la normativa comporta una sanció. A partir d'aquí, es valora si cal activar el protocol o es manté l'atenció sobre l'alumne per tal d'evitar que reincideixi.

8.2 Abordatge amb la família

L'activació del protocol comporta el contacte immediat amb la família, partint de la base que les persones detectades són menors d'edat. Davant d'un cas d'intoxicació o afectació aguda, i que interfereixi significativament el seguiment de les classes, es pot fer una trucada a la família per tal de que el vinguin a buscar, actuant de la mateixa manera que si l'alumne estigués malalt.

Quan s'ha activat el protocol, es convoquen els pares a una entrevista (veure el guió de l'entrevista als pares que hi ha als annexos). En aquest moment s'exposa la situació de l'alumne i les circumstàncies que han motivat la detecció. S'explica el funcionament del protocol i la proposta d'actuació en cada cas. Es demana el consentiment i la col·laboració de la família en el seguiment del menor.

En cas de que el tutor ho necessiti, pot disposar de diferents recursos de suport pel contacte amb la família:

Tècnics d'integració social (propis del centre)	Quan no hi ha resposta per part de la família un cop el tutor ha intentat establir-hi contacte.
Servei d'acollida i immigració del Consell Comarcal	Quan es precisi una traducció Quan per motius culturals calgui ajuda per fer entendre la situació a la família.
Mediadors del Pla Educatiu d'entorn	Quan calgui fer una mediació

8.3 Pla de treball amb l'alumne/a

Una vegada realitzada una valoració dels aspectes de consum i riscos, podem establir un pla d'acció educativa envers l'alumne/a que pot comportar la implicació d'altres recursos escolars o comunitaris. A continuació es presenten 4 fitxes amb el pla de treball a seguir en funció de la classificació feta en l'apartat 7.2 Diagnòstic del consum.

PLA DE TREBALL A: Consums no problemàtic sense altres factors de risc:

• **Objectius:**

- Oferir informació i promoure la reflexió crítica envers el consum.
- Reduir les conseqüències negatives reals/potencials de consum de drogues, especialment referides a l'àmbit acadèmic.
- Implicar els pares en el seguiment del pla d'acció.

• **Recursos i agents implicats:**

- El tutor
- La família
- La infermera del Programa Salut i Escola
- L'equip de valoració de casos

• **Descripció del pla de treball:**

La primera intervenció és l'avís als pares per tal de fer una entrevista i comunicar la situació detectada. En aquesta situació es planteja a la família el pla de treball, en aquest cas, una visita amb la infermera del programa Salut i Escola.

En el cas del PGS, l'escola taller i la UEC, es deriva l'alumne/a a la tarda de Salut del Punt Jove on l'atén la tècnica del Servei Municipal de Salut.

PLA DE TREBALL B: Consum no problemàtic amb altres factors de risc

• **Objectius:**

- Reduir les conseqüències negatives reals/potencials del consum de drogues
- Millorar el seu nivell d'adaptació psicosocial, implicant, quan calgui, altres agents.
- Implicar els pares en el seguiment del pla d'acció

• **Recursos implicats:**

- El tutor
- Vic JOVE: Servei de suport i orientació
- CSMIJ
- Equip de valoració de casos
- La família
- Infermera del Programa Salut i Escola
- Centre sanitari corresponent
- Serveis Socials
- EAP

• **Descripció del pla de treball:**

La primera intervenció és l'avís als pares per tal de fer una entrevista i comunicar la situació detectada. En aquesta situació es planteja a la família el pla de treball. Aquest ha de contemplar recursos referits al consum i referits als factors de risc. De la mateixa manera, en aquells casos en què hi hagi una sanció relacionada al consum que comporti la expulsió de l'alumne al centre, també haurà de contemplar recursos referits als dies en què l'alumne estarà fora del centre.

• **En cas d'expulsió:** es deriva l'alumne al programa " Vic JOVE: Servei de suport i orientació"; que fa un suport i un seguiment del treball escolar que el jove porta pautat des del centre. A l'hora també fa un abordatge de caire més social (veure als annexos les condicions de derivació)

• **Actuació sobre el consum:** davant d'un consum no problemàtic, la intervenció és la mateixa que en el Pla de treball A o sigui, una visita amb la infermera del Programa Salut i Escola.

• **Actuació sobre els factors de risc:** s'activen uns o altres recursos en funció del tipus de factors de riscos identificats (tenint en compte els especificats en la Guia per la detecció i traspàs de la informació dels annexos).

• **Quan es detecten factors de risc de tipus social, familiar i/o relacional,** es demana la intervenció de Serveis Socials.

• **Quan es detecten factors de risc de tipus mèdic,** es deriva el cas al centre sanitari corresponent.

• **Quan es detecten factors de risc de tipus psicològic,** es recomana que es derivi el cas al CSMIJ. Es recomana que la derivació es faci des de l'EAP.

PLA DE TREBALL C: Consum "problemàtic" sense altres factors de risc

• **Objectius:**

- Iniciar pla de "tractament"
- Implicar els pares en el seguiment del "tractament"

• **Recursos i agents implicats:**

- El tutor del centre
- La família
- CASD/CSMIJ
- Infermera del PSIE
- Vic JOVE: Servei de suport i orientació
- Equip de valoració de casos

• **Descripció del Pla de treball:**

La primera intervenció és l'avis als pares per tal de fer una entrevista i comunicar la situació detectada. En aquesta situació es planteja a la família el pla de treball. Aquest ha de contemplar recursos referits al consum. De la mateixa manera, en aquells casos en que hi ha una sanció relacionada al consum que comporta l'expulsió de l'alumne al centre, també haurà de contemplar recursos referits als dies en què l'alumne estarà fora del centre.

• **En cas d'expulsió:** es deriva l'alumne al programa "Vic JOVE: Servei de suport i orientació," que fa un suport i un seguiment del treball escolar que el jove porti pautat des del centre i alhora un abordatge més social (veure als annexos les condicions de derivació).

• **Actuació sobre el consum:** davant d'un consum problemàtic, la primera intervenció la fa la infermera del Programa Salut i Escola. Aquesta intervenció, que és de tres o quatre sessions, consisteix en un treball de tipus motivacional entorn al canvi d'actitud i comportament vers el consum. Si després d'aquestes sessions de treball no es veuen resultats, es fa derivació al CASD/CSMIJ

PLA DE TREBALL D: Consum "problemàtic" amb altres factors de risc

- **Objectius:**

- Iniciar pla de "tractament"
- Implicar els pares en el seguiment del "tractament"

- **Recursos implicats:**

- El tutor
- Serveis Socials
- CASD/CSMIJ
- Centre sanitari corresponent
- Equip de valoració de casos
- La família
- Vic JOVE: Servei de suport i orientació
- La infermera del PSIE
- EAP

- **Descripció del Pla de treball:**

La primera intervenció és l'avis als pares per tal de fer una entrevista i comunicar la situació detectada. En aquesta situació es planteja a la família el pla de treball. Aquest ha de contemplar recursos referits al consum i referits als factors de risc. De la mateixa manera, en aquells casos en què hi ha una sanció relacionada al consum que comporta l'expulsió de l'alumne al centre, també ha de contemplar recursos referits als dies en què l'alumne estarà fora del centre.

- **En cas d'expulsió:** es deriva l'alumne al programa "Vic JOVE: Servei de suport i orientació", que fa un suport i un seguiment del treball escolar que el jove porti pautat des del centre i alhora un abordatge més social (veure als annexos les condicions de derivació).

- **Actuació sobre el consum:** davant d'un consum problemàtic, la primera intervenció la fa la infermera del Programa Salut i Escola. Aquesta intervenció, que és de tres o quatre sessions, consisteix en un treball de tipus motivacional entorn al canvi d'actitud i comportament vers el consum. Si després d'aquestes sessions de treball que fa la infermera no es veuen resultats, es fa derivació al CASD/CSMIJ

- **Actuació sobre els factors de risc:** s'activen uns o altres recursos en funció del tipus de factors de riscos identificats (tenint en compte els especificats en la Guia per la detecció i traspàs de la informació).

- Quan es detecten factors de risc de tipus social, familiar i/o relacional, es demana la intervenció de Serveis Socials.
- Quan es detecten factors de risc de tipus mèdic, es deriva el cas al centre sanitari corresponent.
- Quan es detecten factors de risc de tipus psicològic, es deriva el cas al CSMIJ. Es recomana que la derivació es faci des de l'EAP.

9. Clàusules addicionals

En cas d'intoxicació, cal trucar a Urgències Mèdiques (tel. 061)

En el cas de què es doni una situació no prevista dins d'aquest protocol o qualsevol cas en el que es plantegin dubtes entorn a com procedir s'estableix una comissió amb capacitat de resposta ràpida per tal de valorar la situació i decidir en cada cas.

La comissió es compon de:

- Representant de l'escola.
- Tècnic de salut del Servei Municipal de Salut Pública

Per tal de convocar aquesta comissió, el centre es pot posar en contacte amb la tècnica de Salut del Servei Municipal de Salut.

10. Procés d'implementació

El procés d'implementació contempla la difusió i la presentació del protocol. Per una banda, es presenta a nivell institucional, convocant als mitjans de comunicació i per altra, es presenta a nivell tècnic a tots els professionals implicats. A continuació es recullen els destinataris de les diferents sessions de presentació que es fan.

Centres educatius d'educació secundària
EAP i CRP
AMPA
Guàrdia Urbana i Mossos d'Esquadra
Mediadors del Pla educatiu d'entorn
Programa Salut i Escola
Osona Salut Mental
Educatadors de Serveis Socials, tècnics de l'ajuntament i altres administracions implicades
Centres de salut: CAP Nord, CAP el Remei i CHV
PQPI, Escola taller i UEC
Comunitat educativa en general
Ciutat en general

Es lliura un document en forma de resum d'aquest document que mostra el funcionament del protocol. Es farà difusió en els mitjans de comunicació.

11. Formació

Es faran formacions específiques als professionals en funció de la participació i implicació del seu perfil en el protocol:

Perfil professional	Temàtica
Professors, personal dels centres educatius, mestres de primària i personal de l'EAP.	Detecció de consums, posant èmfasi en la detecció per símptomes o indicadors de consum. Aspectes preventius i eines per treballar a les tutories.
Infermeres del PSIE	Intervenció preventiva en consums de drogues La motivació pel canvi vers el consum de drogues

12. Avaluació i revisió del protocol

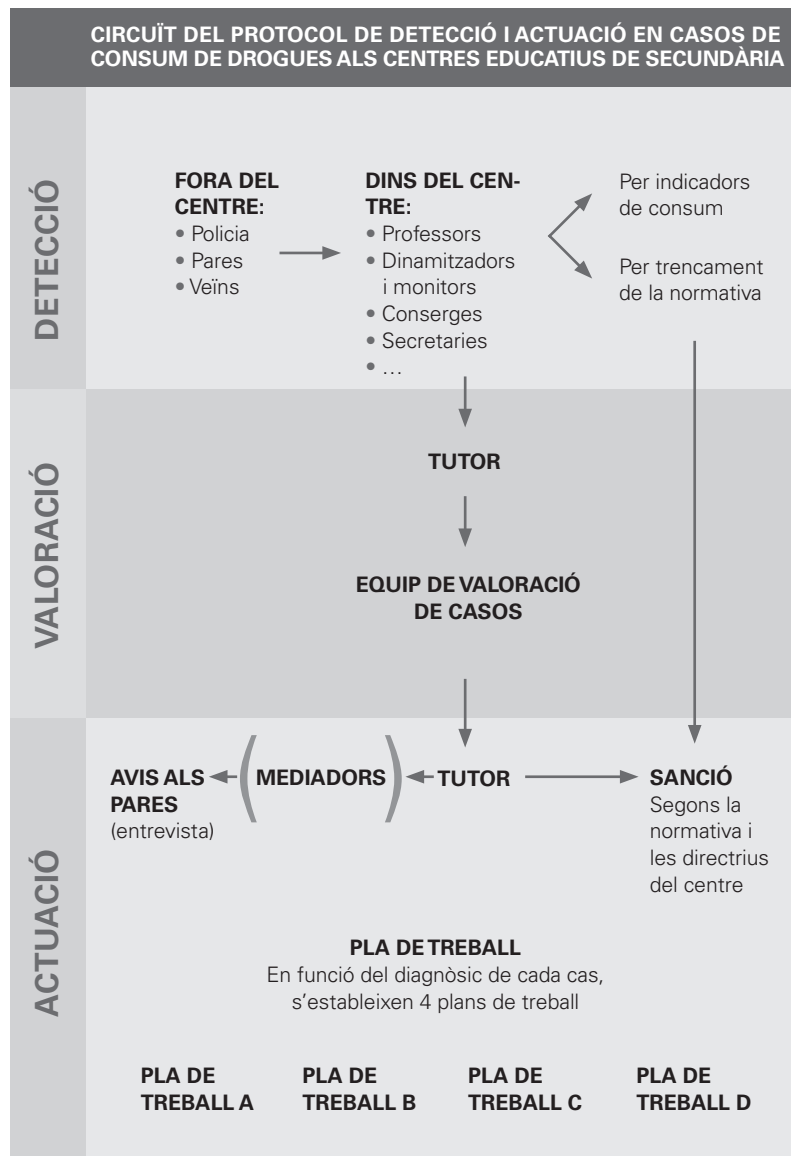
La implantació del protocol s'acompanya d'unes sessions d'avaluació i revisió del seu funcionament. En aquestes sessions hi participarà el grup de treball que ha elaborat el protocol.

La data de la propera reunió serà el 29/04/2009 a les 15h.

13. Calendari de treball

	2008												2009				
	A	M	J	J	A	S	O	N	D	G	F	M	A	M			
Elaboració del document marc	X	X															
Reunions de concreció del protocol		X	X														
Presentació del protocol									X	X							
Formació											X	X					
Implantació								X	X	X	X	X	X	X			
Avaluació i revisió													X				

14. Circuit

15. Annexos

15.1 Legislació sobre tabac i alcohol

Font: http://educacio.gencat.net/portal/page/portal/IDE/DIIC?p_amb=4944&p_apa=3623&p_nrm=4948

Prevenió del tabaquisme i de l'alcoholisme

Les mesures i accions per a la prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència estan regulades per la Llei 20/1985, de 25 de juliol de 1985 (DOGC núm. 572, de 7.8.1985), modificada per la Llei 10/1991, de 10 de maig (DOGC núm. 1445, de 22.5.1991) i per la Llei 8/1998, de 10 de juliol (DOGC núm. 2686, de 22.7.1998).

La Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries per fer front al tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes de tabac (BOE núm. 309, de 27.12.2005) implanta mesures adreçades a la prevenció de les patologies derivades del consum de tabac.

Aquestes mesures fan referència al consum i la venda de tabac, a l'augment dels espais sense fum, a la limitació de la disponibilitat i accessibilitat als productes de tabac. La llei insisteix especialment en el paper modèlic dels professionals docents i sanitaris, en la seva tasca educativa, de sensibilització, conscienciació i prevenció mitjançant el foment d'estils de vida sense tabac.

D'acord amb tota la normativa esmentada, es prohibeix la venda i el subministrament de productes del tabac, i també fumar en totes les dependències dels centres docents, els serveis educatius i altres centres dependents del Departament d'Educació.

Aquesta prohibició afecta tots els centres docents, els serveis educatius i altres centres dependents del Departament d'Educació, independentment de l'edat de l'alumnat i del tipus d'ensenyaments.

La prohibició afecta el professorat, el personal d'administració i serveis i tota persona que estigui dins de qualsevol dels recintes esmentats.

La normativa preveu que els centres docents, serveis educatius i altres centres dependents del Departament d'Educació no tinguin àrees reservades per a fumadors.

Tampoc no és permesa la venda ni el consum de begudes alcohòliques en els centres docents. Es recorda que són alcohòliques totes les begudes amb més de 0,5 graus d'alcohol. La cervesa es considera beguda alcohòlica.

El director o directora del centre ha de vetllar, mitjançant la participació del consell escolar de centre, pel compliment de les mesures previstes en la normativa i la creació i el manteniment d'una cultura organitzativa que promogui un ambient saludable lliure de fum.

L'incompliment de la normativa serà degudament advertit i, si escau, sancionat, d'acord amb el règim disciplinari vigent.

15.2 Guió per l'entrevista amb la família o els tutors

1 Explicar el motiu de l'entrevista:

Pot ser:

- L'incompliment de la normativa: s'ha aplicat sanció i activat el protocol.
- L'observació d'indicadors de consum: pot ser que ja hi hagi hagut contacte amb els pares perquè s'ha trucat que vinguessin a buscar el menor per presentar un estat d'intoxicació clar.

Pautes:

- Presentar el cas als pares des de la preocupació envers la situació de l'alumne/a, sense entrar directament amb el consum de drogues. Sugerirem que siguin ells els que treguin el tema.

"Estic preocupat per en Marc perquè últimament el veig molt despistat i poc concentrat en els estudis, heu notat alguna cosa a casa?" (exemple en el cas de que s'hagin detectat indicis de consum)

"Com ja sabeu, a l'escola tenim unes normes en relació al consum de drogues. Ens va saber molt greu descobrir la Marta fumant-se un porro al pati." (exemple en el cas de que s'hagi incomplert la normativa)

- No centrar el cas en el consum o les substàncies sinó en les conseqüències o repercussions que té o pot tenir en i com a alumne/a:
 - Rendiment acadèmic
 - Comportament a l'aula
 - Absències o retards
 - ...

Evitem que s'interpreti com a crítica, acusació, o intromissió. Evitar plantejar el cas en termes morals i centrar-nos en allò més pràctic. Transmetre que estem fent la nostra feina, ocupar-nos de l'alumne durant l'horari lectiu.

2 Identificar la seva reacció i actuar si cal

Hi ha diferents perfils de pares i les reaccions poden ser diverses. Haurem d'actuar en funció de cada cas.

-Pares que s'alarmen: Tranquil·litzar i desalarmar. Contextualitzar el consum de drogues en l'adolescència, posant èmfasi en l'experimentació. Oferir pautes i recursos.

-Pares que es mostren indiferents: centrar-nos en sensibilitzar-los de què el consum de drogues durant horari d'escola interfereix en el rendiment acadèmic i en la necessitat de respectar la normativa de l'escola (no parlarem de fora de l'escola, ja que això ho deixarem com a competència seva).

-Pares que neguen: Posar-nos en la seva posició, però intentant uns mínims d'acceptació de la situació (argumentar que possiblement només ha estat un consum esporàdic o puntual però que estiguem atents).

-Pares col·laboradors: acceptaran els comentaris i mostraran disposició a intervenir i treballar conjuntament.

3 Ampliar la informació del cas

L'entrevista ens ha de permetre obtenir informació per valorar el cas. Podem indagar si ja fa temps que hi ha consum, quin coneixement en tenen els pares (*Heu notat canvis últimament en el comportament i l'actitud a casa?, Teníeu alguna sospita de consum?*), si hi ha altres aspectes que no acaben de funcionar en l'alumne des de casa.

És important identificar els factors de risc que puguin haver-hi associats i que els pares ens puguin informar.

- Hi ha alguna altra cosa que us hagi cridat l'atenció?

- Esteu bé a casa?

4 Fer proposta i oferir els recursos apropiats en cada cas

5 Demanar la implicació i fer un seguiment

15.3 Guia per l'elaboració de l'informe de detecció i traspàs de la informació

DESCRIPCIÓ DEL CAS I DE LA SITUACIÓ QUE HA PRECIPITAT LA DETECCIÓ

Nom de l'alumne: _____

Data: _____ Edat i curs: _____ Tutor: _____

Qui que ha detectat: _____

MOTIU DE LA DETECCIÓ I CRITERIS UTILIZATS PER A LA DETECCIÓ:

- Substància:
- Cànnabis
 - Alcohol
 - Tabac
 - Altres

Observació d'indicadors de consum:

☐ Adormir-se	☐ Riure incontrolable
☐ Hiperactivitat i agitació	☐ Possessió objectes relacionats amb el consum (paper de fumar per exemple)
☐ Ulls vermells i irritats	☐ Malestar emocional: depressió, canvis d'humor, confusió.
☐ Olor de marihuana	☐ Canvis significatius en el grup d'amics
☐ Debilitat, desmaigs, mareigs, pèrdues de coneixement	☐ Molèsties físiques, sobretot a principis de setmana
☐ Problemes de concentració, atenció i memòria posteriors al consum	☐ Pèrdua de pes brusca
☐ Absències i retards	
☐ Canvis significatius d'actitud posteriors al consum	

Incompliment de la normativa:

Comportament:

- Consum de substàncies
- Tinença de substàncies
- Venta de substàncies
- La repetició (Persistir en algun d'aquests comportaments)

Ubicació:

- Dins del recinte del centre educatiu (*especificar*)
- Espai circumdant al centre educatiu (*especificar*)

NIVELL DE CONSUM:

- Experimental (ha provat la substància/es alguna/es vegada/es)
- Ocasional (Consum irregular i no lligat de forma determinant a situacions o relacions. Sovint es produeix quan es presenta l' oportunitat.)
- Habitual (Conducta sostinguda en el consum com a resultat ja d'un us repetitiu. Conducta apresada i de patró previst més o menys freqüent. Busca els efectes de les drogues. Generalment expressa la sensació de control.)
- Perjudicial o Problemàtic (Consum habitual o de dependència. El consum ha generat algun perjudici o diversos (estudis, relació, salut...) sovint més en termes de des control que no situacions límits. Malgrat això podria presentar problemes majors o una dependència que el porta a consumir malgrat les conseqüències negatives.)
- Altres:

FACTORS DE RISC IDENTIFICATS

- Factors de risc de tipus SOCIAL
 - Absentisme escolar
 - Dificultats acadèmiques i de rendiment
 - Problemes de comportament
 - Agressivitat
 - Altres: *(especificar)*
- Factors de risc de tipus PSICOLÒGIC
 - Estat d'ànim alterat
 - Vivència d'esdeveniments pertorbadors
 - Trastorns psicològics adjacents
 - Altres: *(especificar)*
- Factors de risc de tipus FAMILIAR
 - Antecedents familiars de consum de drogues
 - Dificultats en les relacions familiars
 - Desatenció familiar
 - Altres: *(especificar)*
- Factors de risc de tipus RELACIONAL
 - Relacionar-se o freqüentar ambients de consum.
 - Canvi d'amistats relacionada amb el consum de drogues
 - Altres: *(especificar)*
- Factors de risc de SALUT
 - Presència de malaltia mèdica incompatible amb el consum de drogues
 - Medicació
 - Altres: *(especificar)*

15.4 Condicions de derivació al programa Vic JOVE: Servei de suport i orientació

Condicions de derivacions d'un alumne/-a al Vic JOVE: Servei de suport i orientació:

Itinerari (Passes a seguir):

Des del centre educatiu, el tutor s'haurà de posar en contacte amb els educadors/-es del Vic JOVE.

Primer s'haurà d'establir una presa de contacte amb els pares, un responsable de l'institut, el jove i l'educador/-a del Vic JOVE. En aquesta presa de contacte o reunió es posarà en comú què és el Vic JOVE i quin és el recurs que s'està oferint. També es solucionaran tots els dubtes que puguin sorgir davant aquest plantejament.

En aquest es procedirà a fer un contracte que inclourà els compromisos del jove, dels pares i dels educadors i professors implicats.

El jove s'ha de comprometre durant el temps que estigui expulsat a anar un mínim de dues hores al dia i durant l'horari escolar a fer deures i les feines respectives de l'institut al Vic JOVE. La proposta horària està sotmesa a variacions en funció de la demanda, contemplant així que en casos necessaris es pugui ampliar l'horari.

Durant aquest espai es portarà a terme un seguiment i un aprofundiment en els aspectes de l'expulsió, un anàlisi que condueixi a detectar factors de risc.

S'enviarà un informe de seguiment i avaluació a l'institut.

CONTRACTE

- Data:
- Centre Educatiu:
- Parts implicades:
- El/la menor/ alumne:
- El pare/mare/tutor:
- La persona referent del centre educatiu de secundària:
- Educador/a del projecte VÍC JOVE:

CENTRE EDUCACTIU DE SECUNDÀRIA

- Descripció de la situació:
.....
.....
.....
.....
.....
- Resolució/Durada de l'expulsió o de l'expedient disciplinari:
.....
.....
- Propostes de treball:
.....
.....
.....
.....
.....

COMPROMISOS

- L'ALUMNE es compromet a:

- Assistir a l'espai Vic JOVE els dies
de les fins a les hores.

- Implicar-se i participar de les propostes de treball acordades.

- Mostrar bona predisposició davant les tasques assignades.

- Participar activament de l'avaluació conjunta que tindrà lloc al finalitzar el període de separació del centre educatiu.

- Els PARES es comprometen a:

- Vetllar pel compliment dels acords pactats a la reunió.

- Assistir a les reunions necessàries per tal de poder portar un bon seguiment del seu fill/a.

- Un cop finalitzat el període d'expulsió, s'efectuarà una avaluació conjunta on es trobaran totes les parts implicades (referent del centre educatiu de secundària, educador/a de Vic JOVE: Servei de suport i orientació, pare, mare o tutor/a i alumne) amb l'objectiu de valorar l'experiència i preparar la reincorporació de l'alumne al centre.

SIGNATURES

Alumne/a

Centre Escolar

Família

Educador/a Vic JOVE: Servei de
suport i orientació

L'alumne que reincideixi més de dues vegades no tornarà a tenir la opció de participar en el Projecte de suport a la convivència escolar.

- Les educadores de l'EBASP es mantindran al corrent del procés del contracte.

DIRECTORI D'ADREÇES

MOSSOS D'ESQUADRA ABP OSONA

Referent: Caporal Robert Serra
(Cap del Grup de Policia de Proximitat)
Carrer Era d'en Selles s/n
Correu-e: itpg433@gencat.cat
Tel: 93 881 57 00
Urgències: 088

GUÀRDIA URBANA

Referent: Lourdes Rota
C. Era d'en Selles, 10
Correu-e: gurbana@vic.cat
Tel: 93.885.00.00

EQUIP D'ATENCIÓ PRIMÀRIA

Referent: Marilen Herrero
C. Verdaguer, 3
Correu-e: herrerovm@vic.cat
Tel: 93.885.25.52

CSMIJ - Centre de Salut Mental Infanto Juvenil

Derivació a través de l'EAP
C. Sant Miquel Xic, 2
Tel: 93.702.77.87

VicJOVE: Servei de suport i orientació

Referent: Carme Arisa
c. Mestre Garriga, 8
correu-e: suport.joves@vic.cat
Tel: 93.883.32.55

CASD – Centre d'atenció a les drogodependències

Referent: Jordi Verdaguer
C. Sant Miquel Xic, 2
Tel: 93.702.77.87

Mediadors del Pla educatiu d'entorn

Referent: Mercè Ferrer
Pl. Don Miquel de Clariana, 3
Correu-e: farresmm@vic.cat
Tel: 93.889.34.76

Servei d'acollida i immigració del Consell Comarcal d'Osona

Referent: Mireia Roses
C. Historiador Ramon d'Abadal i de
Vinyals, 5 3ª planta - Edifici El Sucre
Correu-e: integra@ccosona.net
Tel: 93. 883. 28.46

Servei municipal de salut

Referent: Judit Ramos
C. Verdaguer, 3
Correu-e: salut@vic.cat
Tel: 619.487.175

CAP Nord

Referent: Montse Riera
Pl. Divina Pastora
Tel: 93 889 02 22

CAP Sud

Referent: Bet Reig
Passatge Pla del Remei, 10-12
Tel: 93 883 34 43

Ajuntament de Vic

Vicjove

servei municipal de salut